

Raadsvoorstel



Onderwerp Kredietaanvraag Diverse Fietsroutes
Telnr. 14 050 Bijlagen 0

Registratienummer 239970-2025
Classificatie ☒ Openbaar ☐ Geheim ☐ Vertrouwelijk (bij gebruik van
persoonsgegevens)

Portefeuillehouder **Broeksma**

Langetermijn agenda (LTA) LTA ja: ☒ Maand 11 Jaar 2025
Raad LTA nee: ☐ Niet op LTA

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. de in het Uitvoeringsprogramma Lopen, Fietsen en Verkeersveiligheid 2023-2030 voor de realisatie van het fietspad tussen het Hoofdstation en de Helperzoom gereserveerde € 5.000.000,-- als volgt te verdelen:
 - a. € 2.500.000,-- voor de realisatie van een nieuwe fietsverbinding tussen de Helperzoom en de Hereweg;
 - b. € 2.000.000,-- voor de realisatie van een fietsstraat Oosterweg en de Verlengde Lodewijkstraat;
 - c. € 500.000,-- voor de realisatie van een fietspad langs het spoor bij BAT Niemeyer;
- II. de totale kosten (inclusief plankosten) voor de aanleg van een nieuwe fietsverbinding tussen de Helperzoom en de Hereweg, parallel aan het spoor, vast te stellen op € 2.500.000,--;
- III. hiervoor een krediet van € 2.500.000,-- beschikbaar te stellen en dit te dekken uit extra beleidsmiddelen: 'Intensiveringsmiddelen Mobiliteit' (structurele kapitaallasten van € 105.000,--);
- IV. de totale kosten (inclusief plankosten) voor de realisatie van een fietsstraat Oosterweg en Verlengde Lodewijkstraat vast te stellen op € 3.000.000,--;
- V. hiervoor een krediet van € 3.000.000,-- beschikbaar te stellen en dit te dekken uit:
 - a. een toegekende subsidie van het Rijk à € 1.000.000,--, welke als bijdrage van derden in mindering wordt gebracht op het te activeren bedrag;
 - b. extra beleidsmiddelen: 'Intensiveringsmiddelen Mobiliteit' van € 2.000.000,-- (structurele kapitaallasten van € 84.000,--);
- VI. de gemeentebegroting 2025 op deelprogrammaniveau overeenkomstig te wijzigen.

Samenvatting

In dit voorstel vragen wij een krediet aan voor de aanleg van het fietspad Hereweg – Helperzoom en de aanleg van een fietsstraat in de Oosterweg en de Verlengde Lodewijkstraat van in totaal € 5,5 miljoen. Hiermee willen we de fietsroutes vanuit Haren en de zuidelijke stadswijken richting de binnenstad en het stationsgebied fors verbeteren en het aantal fietsers dat gebruikt maakt van de Lodewijkstraat beperken. We vragen in dit voorstel een uitvoeringskrediet aan van € 2,5 miljoen voor de aanleg van een fietspad in het verlengde van de Helperzoom tot aan de Hereweg. € 2 miljoen van de vrijgekomen middelen uit dit project (vanwege het uitstel), wordt geïnvesteerd in het aanleggen van een fietsstraat aan de Oosterweg – Verlengde Lodewijkstraat. Het bedrag voor de fietsstraat wordt met €1 miljoen aangevuld vanuit een verkregen rijkssubsidie zodat het totale investeringsbedrag op €3 miljoen euro komt.

Vervolg voorgesteld raadsbesluit

Aanleiding en doel

Nergens wordt zo veel gefietst als in onze gemeente. Bijna de helft van alle verplaatsingen gebeurt per fiets. Fietsen is duurzaam, plezierig en efficiënt in het gebruik van de openbare ruimte. De fiets is bovendien een zeer betaalbare manier om zich te verplaatsen. Als we onze gemeente goed bereikbaar, leefbaar, veilig en gezond willen houden, moeten we ook de komende jaren extra blijven inzetten op de fiets conform de - door de raad vastgestelde - Mobiliteitsvisie (2021). Investerings in de fietsinfrastructuur zijn daarbij noodzakelijk. In het Uitvoeringsprogramma Lopen, Fietsen en Verkeersveiligheid (2023) zijn middelen gereserveerd voor investeringen in onze fietsinfrastructuur. Daarnaast biedt een verkregen rijkssubsidie (*Tijdelijke Regeling Stimulering Verkeersveiligheidsmaatregelen*) mogelijkheden om extra investeringen te doen in de fietsinfrastructuur. Dit voorstel beschrijft aan welke fietsprojecten we vrijgekomen budget en de toegekende rijkssubsidie gaan besteden.

Fietsverbinding Hoofdstation-Helperzoom

Een van de projecten uit het uitvoeringsprogramma Lopen, Fietsen en Verkeersveiligheid is een beoogde fietsverbinding tussen de Helperzoom en het Hoofdstation. Het oorspronkelijke idee was in 2023 dat deze fietsroute de zuidkant van het spoor zou gaan volgen tot aan het Hoofdstation. Ter hoogte van het Herewegviaduct zou het fietspad daar onder het viaduct door gaan. Inmiddels is duidelijk dat dit project niet in zijn geheel uitgevoerd kan worden in de geplande periode 2025 – 2030. Dit komt omdat de uitvoering afhankelijk is van de vervanging van het Herewegviaduct. Dit zou oorspronkelijk plaats vinden in 2028. Er zijn inmiddels levensduurverlengde maatregelen genomen die ertoe hebben geleid dat de vervanging van het Herewegviaduct pas veel later nodig is. Daardoor is het niet mogelijk om op korte termijn op deze plek een fietspad langs het spoor aan te leggen. Pas bij een nieuw Herewegviaduct ontstaat er voldoende ruimte voor een nieuwe fietsverbinding.

Aangezien wij het beschikbare budget van €5 miljoen voor dit project niet gedurende een langere periode ongebruikt willen laten, is het voorstel om €2,5 miljoen van het oorspronkelijk gereserveerde bedrag van €5 miljoen in te zetten voor het eerste deel van het fietspad Hoofdstation – Helperzoom en de resterende €2,5 miljoen vrij te maken voor twee andere fietsprojecten in de omgeving (Oosterweg – verlengde Lodewijkstraat en Fietspad langs het spoor bij BAT Niemeyer).

Door de Oosterweg en de Verlengde Lodewijkstraat in te richten als fietsstraat met bijvoorbeeld meer ruimte voor groen en een nieuw fietspad aan te leggen tussen de Helperzoom en de Hereweg (als verbinding naar de nieuwe fietsenstalling Stationsgebied Zuid) verbeteren we de huidige fietsverbindingen vanuit Haren en de zuidelijke stadswijken naar de binnenstad en het stationsgebied fors. Door beide fietsverbindingen zo aantrekkelijk, rechtstreeks en verkeersveilig mogelijk te maken, verwachten we dat veel fietsers van deze routes gebruik zullen maken en dat het aantal fietsers dat gebruik maakt van de Lodewijkstraat afneemt.

In een later stadium, ten tijde van de vervanging van het Herewegviaduct, wordt het fietspad Helperzoom-Hereweg alsnog doorgetrokken onder het Herewegviaduct door richting het Hoofdstation. Voor dit ontbrekende deel dient in een toekomstig uitvoeringsprogramma weer opnieuw budget beschikbaar te worden gesteld.

Rijkssubsidie Tijdelijke Regeling Stimulering Verkeersveiligheidsmaatregelen

Van het Rijk heeft de gemeente Groningen een subsidie ontvangen in het kader van de Tijdelijke Regeling Stimulering Verkeersveiligheidsmaatregelen 2025–2030 (Derde tranche van de Investeringsimpuls Verkeersveiligheid). Deze subsidie van ruim €1,4 miljoen is toegekend aan twee projecten (*Fietsstraat Oosterweg – Verlengde Lodewijkstraat, Belevingsplek Kop Korreweg*) onder de voorwaarde dat de gemeente zorg draagt voor minimaal 50% cofinanciering en de realisatie is afgerond voor 1 januari 2029.

Voorstel

Op basis van het bovenstaande wordt voorgesteld om de investeringen in de fietsinfrastructuur te herverdelen, mede naar aanleiding van de gewijzigde planning van het project Hoofdstation – Helperzoom en de toekenning van de rijkssubsidie. Voor de projecten Fietspad Hereweg – Helperzoom en Fietsstraat Oosterweg – Verlengde Lodewijkstraat wordt in dit voorstel een uitvoeringskrediet aangevraagd.

Kader

In onze Mobiliteitsvisie ‘Groningen Goed op Weg’ (2021) nemen we op veel plekken afscheid van het uitgangspunt dat de auto centraal staat in de manier waarop we onze openbare ruimte inrichten. We kiezen in Groningen voor een ‘doorwaadbare’ stad waar de fiets of te voet de makkelijkste en snelste manier is om je te verplaatsen. Uiteraard zorgen we ervoor dat dit altijd op een veilige manier mogelijk is. In de Uitvoeringsprogramma Lopen, Fietsen en Verkeersveiligheid (2023) vertalen we onze ambities uit de Mobiliteitsvisie ten aanzien van lopen, fietsen en verkeersveiligheid naar concrete maatregelen en projecten. In de vastgestelde uitvoeringsprogramma’s zijn ook de middelen gereserveerd voor de uitvoering van de projecten.

Ook in de concept Fietsstrategie 2025-2035, die op 10 september jl. tijdens de meningsvormende vergadering in uw raad is besproken, wordt ingezet op het faciliteren van de fiets. In het voorstel wordt de komende jaren ingezet op vijf strategische thema’s:

1. De fiets eerst: het verbeteren van de kwaliteit van het fietsnetwerk;
2. Veilig op de fiets: maatregelen of fietsen verkeersveiliger te maken
3. Het stallen van de fiets: het bieden van voldoende en kwalitatief goede stallingsmogelijkheden voor lang- en kort parkeren;
4. Groningen Fietsstad: het uitdragen van de naam Fietsstad en het stimuleren van goed fietsgedrag
5. Fietsrecreatie: inspelen op kansen die recreatief fietsen biedt.

De projecten waarvoor een uitvoeringskrediet wordt aangevraagd, dragen bij aan een substantiële verbetering van de kwaliteit van het fietsnetwerk en aan de verkeersveiligheid.

Argumenten en afwegingen

Spreiden fietsverkeer

Met de Fietsstraat Oosterweg - Verlengde Lodewijkstraat en het fietspad Hoofdstation – Helperzoom willen we het drukke fietsverkeer vanuit het zuiden beter verdelen over meerdere routes richting het centrum. Op dit moment maken dagelijks zo’n 10.000 tot 12.000 fietsers gebruik van de fietsroute via de Verlengde Lodewijkstraat naar de stad. Te drukke fietsroutes gaan ten koste van (het gevoel van) veiligheid.

Door het fietsverkeer te spreiden over alternatieve routes, worden de afzonderlijke routes minder druk en daarmee veiliger. Zo verwachten we dat het aantal fietsers dat gebruik maakt van de Lodewijkstraat afneemt. Het idee is om fietsers richting de binnenstad te verleiden om via de Verlengde Lodewijkstraat en de Oosterweg te fietsen. Fietsers die naar het Hoofdstation gaan – met name naar de nieuwe fietsenstalling aan de zuidzijde – kunnen gebruik maken van de route via de Helperzoom. Op deze manier zorgen we voor een betere doorstroming én meer veiligheid op de fietsroutes.



Fietspad Hoofdstation - Helperzoom, via verlengde Hereweg

In het Uitvoeringsprogramma Lopen, Fietsen en Verkeersveiligheid (2023) is een bedrag van €5 miljoen gereserveerd voor de realisatie van het fietspad tussen het Hoofdstation en de Helperzoom. Deze nieuwe fietsverbinding kan de drukke fietspaden langs de Hereweg, maar ook de drukke fietsroute door de Lodewijkstraat voor een groot deel ontlasten. Bovendien vormt het een logische voortzetting van de Doorfietsroute Haren-Groningen (via de Helperzoom) en sluit het prima aan op de toekomstige fietsenstalling aan de zuidzijde van het Hoofdstation.

De beoogde route zou onder het Herewegviaduct worden doorgeleid. Er zijn echter levensduurverlengende maatregelen genomen die ervoor hebben gezorgd dat er de komende vijftien jaar geen groot onderhoud aan dit viaduct gepland staat, waardoor de onderdoorgang – en daarmee dit deel van de fietsverbinding – op dit moment niet kan worden gerealiseerd. Om de bereikbaarheid van de nieuwe zuidzijde van het Hoofdstation vanuit het zuiden per fiets te verbeteren, stellen we voor om de fietsverbinding wel alvast voor een deel aan te leggen, maar deze te laten afbuigen richting de Hereweg. In de toekomst, als het Herewegviaduct wordt vervangen, kan deze fietsroute dan alsnog worden doorgetrokken richting het Hoofdstation. Voor deze fietsverbinding verwachten wij € 2,5 miljoen nodig te hebben in plaats van de oorspronkelijk gereserveerde €5 miljoen.

Fietsstraat Oosterweg – Verlengde Lodewijkstraat

De doorfietsroute tussen Haren en de binnenstad van Groningen via de Helperzoom - Verlengde Lodewijkstraat – Oosterweg is een essentieel onderdeel van het regionale fietsnetwerk. Het betreft een directe fietsroute. Op werkdagen maken 8.000-10.000 fietsers gebruik van deze route, met pieken tot 12.000 fietsers ter hoogte van de Verlengde Lodewijkstraat. Deze aantallen onderstrepen het belang van een veilige, comfortabele en efficiënte inrichting van de wegen die deel uitmaken van deze route. In de toekomst zal ook de doorfietsroute vanuit Zuidlaren naar Haren aansluiten op deze doorfietsroute van Haren naar Groningen.

De huidige inrichting van zowel de Verlengde Lodewijkstraat als de Oosterweg sluit niet aan op het intensieve fietsgebruik. Voor automobilisten is het qua inrichting niet zichtbaar dat zij rijden op een van de drukste fietsroutes van de regio. Qua inrichting hebben fietsers hier nog geen prioriteit. Bovendien is de route niet consistent ingericht. Fietsers worden momenteel bij het kruispunt bij de Verlengde Lodewijkstraat en de Oosterweg gedwongen te kiezen tussen de Lodewijkstraat, een woonerf dat niet is ontworpen voor grote hoeveelheden fietsverkeer, en de Oosterweg. De huidige drukte in combinatie met de relatief hoge snelheden van het fietsverkeer van de Lodewijkstraat (woonerf) net buiten dit beoogde project, ligt zeer gevoelig in de omgeving.

Bij zowel het opstellen van het Uitvoeringsprogramma Lopen, Fietsen en Verkeerveiligheid 2023-2030 als de concept Fietsstrategie 2025-2035 is tijdens de participatie meerdere keren gevraagd om maatregelen te nemen op de Oosterweg en de Verlengde Lodewijkstraat die het fietsen veiliger en aantrekkelijker moeten maken. Een herinrichting van de Oosterweg en de Verlengde Lodewijkstraat biedt kansen om deze route aantrekkelijker te maken ten opzichte van de route Lodewijkstraat, en deze tevens veiliger te maken voor fietsers. Door de Oosterweg en de Verlengde Lodewijkstraat in te richten als fietsstraat, kan het fietsverkeer effectiever worden geleid, wat bijdraagt aan een veiligere en comfortabelere fietsbeleving. Hiermee wordt niet alleen ingespeeld op het huidige gebruik, maar wordt de route ook toekomstbestendig gemaakt voor de verdere groei van het fietsverkeer in en rondom Groningen. We stimuleren fietsers om meer van de Oosterweg gebruik te maken dan via de route Lodewijkstraat/Werkmanbrug. Realisatie van de fietsstraat Oosterweg leidt daarmee tot een verdere verlichting van de verkeersdruk in de Lodewijkstraat, boven op de verplaatsing van fietsstromen via de Helperzoom die straks via de zuidkant bij het station kunnen komen. Tot slot sluit de route via de Oosterweg in de toekomst ook aan op de slimme fietsroute rondom de binnenstad (via Diepenring en Singels).

We stellen we voor om op dit tracé een fietsstraat aan te leggen met aanvullende maatregelen zoals verhoogde kruispuntplateaus. Wij hebben in totaal ongeveer €3 miljoen nodig voor de herinrichting van deze fietsstraat. Hiervan wordt €1 miljoen gefinancierd uit de rijkssubsidie.

Fietspad langs het spoor bij BAT Niemeyer

Momenteel wordt gewerkt aan de uitwerking van plannen voor een nieuw fietspad aan de noordzijde van het spoor ter hoogte van BAT Niemeyer. Deze fietsroute vormt een waardevolle aanvulling op het fietsnetwerk aan de westzijde van het Hoofdstation. De aanleg van deze verbinding draagt bij aan een betere spreiding van het fietsverkeer, wat de verkeersveiligheid in het gebied ten goede zal komen. Daarnaast ontstaat hiermee een directe en aantrekkelijke fietsverbinding tussen het Hoofdstation en de doorfietsroutes richting Leek en Roden.

Voor dit project zal de projectgroep op een later moment met een separaat voorstel terugkeren naar de raad. In het uitvoeringsprogramma Lopen, Fietsen en Verkeerveiligheid is reeds een bedrag van €0,5 miljoen gereserveerd. De totale kosten voor de aanleg van het fietspad worden momenteel geraamd op €1 miljoen. Voorgesteld wordt om het resterende bedrag van €0,5 miljoen vrij te maken vanuit het project Hoofdstation – Helperzoom.

Project Belevingsplek Kop Korreweg

Het voornemen is om het resterende deel van de rijkssubsidie in te zetten in het project Belevingsplek Kop Korreweg (Uitvoeringsprogramma Doorwaadbare stad). Dit project was aanvankelijk geraamd op €2 miljoen. Met de extra subsidiemiddelen komt dan het totale budget op € 2,5 miljoen. Ook hiervoor volgt een separaat raadsvoorstel.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Het Project Fietspad Hoofdstation - Helperzoom is opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Lopen, Fietsen en Verkeersveiligheid. Het project Fietsstraat Oosterweg – Verlengde Lodewijkstraat is onderdeel van het hoofd-fietsnetwerk en doorfietsnetwerk en genoemd in de vorige Fietsstrategie 2015-2025. Het is niet eerder opgenomen in beleidsdocumenten of uitvoeringsprogramma's als een te realiseren project. Deze fietsroute is veelvuldig genoemd tijdens de participatierondes voor de nieuwe Fietsstrategie 2025–2035. Het betreft het laatste deel van de drukke doorfietsroute tussen Haren en de binnenstad van Groningen dat nog niet beschikt over een inrichting die passend is bij het huidige aantal fietsers.

Daarnaast zijn er in de afgelopen jaren meerdere gesprekken gevoerd met bewoners van de Lodewijkstraat. Zij hebben herhaaldelijk aangegeven dat het intensieve fietsverkeer door hun straat leidt tot overlast en onveilige situaties op het woonerf. Daarom zijn er in 2024 drempels gerealiseerd in de Lodewijkstraat. Met de realisatie van dit project worden fietsers gestimuleerd om gebruik te maken van de Oosterweg als aantrekkelijker, directere en beter ingerichte route naar de binnenstad. Hiermee wordt bijgedragen aan zowel de verkeersveiligheid als de leefbaarheid in de omgeving.

Voor de verdere uitwerking van beide projecten is participatie met buurtbewoners en andere betrokken partijen essentieel. Denk hierbij aan de Fietsersbond Groningen, de Werkgroep Toegankelijk Groningen, Veilig Verkeer Nederland en belangenverenigingen uit de wijk.

Financiële consequenties

Voor het project Fietspad Hoofdstation – Helperzoom is een bedrag van €5 miljoen gereserveerd in het Uitvoeringsprogramma Lopen, Fietsen en Verkeersveiligheid. Het voorstel is om van deze €5 miljoen de komende jaren €2,5 miljoen te investeren in de gedeeltelijke aanleg van het fietspad: het deel tussen de Hereweg en de Helperzoom. Deze investering leidt tot structurele kapitaallasten van €105.000, die gedekt kunnen worden uit de beschikbare 'Intensiveringsmiddelen Mobiliteit'.

Aangezien het niet wenselijk is om een deel van het beschikbare budget van €5 miljoen uit het uitvoeringsprogramma Lopen, Fietsen en Verkeersveiligheid (2023) gedurende een langere periode ongebruikt te laten, wordt voorgesteld om € 2,0 miljoen van het oorspronkelijk gereserveerde bedrag vrij te maken voor fietsproject Fietsroute Oosterweg - Verlengde Lodewijkstraat. De totale kosten voor de herinrichting van de Verlengde Lodewijkstraat en de Oosterweg bedragen €3 miljoen. Voorstel is om €2,0 miljoen te financieren vanuit het project Hoofdstation – Helperzoom. Ook wordt €1 miljoen gefinancierd uit de toegekende rijkssubsidie. Deze investering leidt tot structurele kapitaallasten van €84.000, die gedekt kunnen worden uit de beschikbare 'Intensiveringsmiddelen Mobiliteit'.

Daarnaast wordt voorgesteld om de €0,5 miljoen van het oorspronkelijk gereserveerde bedrag voor het fietspad Helperzoom- hoofdstation te reserveren voor het fietspad langs het spoor bij BAT Niemeyer. De totale kosten voor de aanleg van het fietspad worden momenteel geraamd op €1 miljoen. Hiervoor is op dit moment €0,5 miljoen gereserveerd. Hierover wordt op een later moment een kredietaanvraag aan de raad voorgelegd.

BEGROTINGSWIJZIGING INVESTERINGEN 2025 (x € 1000)						
DIRECTIE:	Stadsontwikkeling					
LOOPTIJD:	2025 - 2030					
Programma	Deelprogramma	Beleidsveld	Inc/str	Lasten	Baten	Saldo te activeren
01 Economie en Ruimte	01.2 Mobiliteit	01.2.1 Vervoerswijzen	I	5.500	1.000	4.500
Totaal				5.500	1.000	4.500

Overige consequenties

Geen.

Vervolg

Na besluitvorming worden het project Fietspad Hereweg - Helperzoom en de Fietststraat Oosterweg – Verlengde Lodewijkstraat verder uitgewerkt richting uitvoering. Voor de projecten Fietspad BAT Niemeyer en Belevingsplek Kop Korreweg wordt separaat een kredietaanvraag voorbereid.

Lange Termijn Agenda

De kredietaanvraag Diverse Fietsroutes staat voor het vierde kwartaal van 2025 op de Lange Termijn Agenda van uw raad. De projectgroep zal op een later moment terugkeren naar de raad met het voorlopige ontwerp voor beide fietsinfrastructuurprojecten. Hiervoor is op dit moment nog geen datum opgenomen in de Lange Termijn Agenda (LTA).